

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 111/16

Λουξεμβούργο, 13 Οκτωβρίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-294/15
Edyta Mikołajczyk κατά Marie Louise Czarnecka και Stefan Czarnecki

Το δίκαιο της Ένωσης έχει εφαρμογή επί της αγωγής ακυρώσεως γάμου που ασκήθηκε από τρίτο πρόσωπο μετά τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων

Ωστόσο, τρίτο πρόσωπο, πλην των συζύγων, το οποίο ασκεί μια τέτοια αγωγή μπορεί να επικαλεστεί ορισμένες μόνον από τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο δίκαιο αυτό

Το 2012, η Edyta Mikołajczyk άσκησε ενώπιον πολωνικού δικαστηρίου αγωγή ακυρώσεως του γάμου του Stefan Czarnecki Czarnecki (ο οποίος απεβίωσε στις 3 Μαρτίου 1971) και της Marie Louise Czarnecka, ο οποίος τελέστηκε το 1956 στο Παρίσι (Γαλλία). Η E. Mikołajczyk υποστήριξε στην αγωγή της ότι είναι η εκ διαθήκης κληρονόμος της Zdzisława Czarnecka, πρώτης συζύγου του S. Czarnecki, η οποία απεβίωσε στις 15 Ιουνίου 1999. Κατά την E. Mikołajczyk, ο γάμος του S. Czarnecki και της Zdzisława Czarnecka, που τελέστηκε στις 13 Ιουλίου 1937 στο Poznań (Πολωνία), εξακολουθούσε να υφίσταται κατά τη στιγμή που τελέστηκε ο γάμος μεταξύ του S. Czarnecki και της Marie Louise Czarnecka, οπότε ο μεταγενέστερος γάμος συνιστούσε διγαμία και έπρεπε, ως εκ τούτου, να ακυρωθεί. Η Marie Louise Czarnecka ζήτησε να απορριφθεί ως απαράδεκτη η αγωγή ακυρώσεως του γάμου, λόγω ελλείψεως δικαιοδοσίας των πολωνικών δικαστηρίων. Κατ' αυτήν, η εν λόγω αγωγή έπρεπε να ασκηθεί ενώπιον γαλλικού δικαστηρίου.

Στο πολωνικό δίκαιο, την ακύρωση γάμου λόγω του ότι εξακολουθεί να υφίσταται προηγούμενος γάμος του ενός εκ των συζύγων μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

Ο κανονισμός της Ένωσης για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας¹ έχει εφαρμογή, μεταξύ άλλων, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου, σε αστικές υποθέσεις που αφορούν το διαζύγιο, τον δικαστικό χωρισμό ή την ακύρωση του γάμου των συζύγων. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', πέμπτη και έκτη περίπτωση του κανονισμού αυτού, τα σχετικά θέματα εμπίπτουν στην αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται 1) η συνήθης διαμονή του ενάγοντος εάν είχε αυτή τη διαμονή επί τουλάχιστον ένα χρόνο αμέσως πριν από την έγερση της αγωγής ή 2) η συνήθης διαμονή του ενάγοντος εάν είχε αυτή τη διαμονή επί τουλάχιστον έξι μήνες αμέσως πριν από την έγερση της αγωγής και εάν είναι υπήκοος του εν λόγω κράτους μέλους.

Επιληφθέν κατ' έφεση, το Sąd Apelacyjny w Warszawie (Εφετείο Βαρσοβίας, Πολωνία) ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινιστεί, αφενός, εάν ο κανονισμός έχει εφαρμογή επί αγωγών ακυρώσεως γάμου που ασκήθηκαν από τρίτο πρόσωπο, πλην του ενός των συζύγων, μετά τον θάνατο ενός εκ των συζύγων και, αφετέρου, εάν το πρόσωπο αυτό μπορεί να επικαλεστεί βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται από την προαναφερθείσα διάταξη του κανονισμού.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού, ο κανονισμός αυτός ορίζει, ως ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, την ακύρωση του γάμου, χωρίς να προβαίνει σε διάκριση αναλόγως της ημερομηνίας ασκήσεως της αγωγής αυτής σε σχέση με τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων ή της

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ 2003, L 338, σ. 1).

ταυτότητας αυτού που νομιμοποιείται να ασκήσει μια τέτοια αγωγή. Εξάλλου, η αγωγή ακυρώσεως γάμου που ασκείται από τρίτο πρόσωπο μετά τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων δεν περιλαμβάνεται στα ζητήματα που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται και από τον επιδιωκόμενο από τον κανονισμό σκοπό, δεδομένου ότι ο εν λόγω κανονισμός έχει ως σκοπό να συμβάλει στη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης εντός του οποίου διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.

Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η εξαίρεση αγωγής ακυρώσεως γάμου από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού θα μπορούσε να αυξήσει την ανασφάλεια δικαίου λόγω της απουσίας ομοιόμορφου ρυθμιστικού πλαισίου στον τομέα αυτόν.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το γεγονός ότι η αγωγή ακυρώσεως αφορά γάμο που έχει ήδη λυθεί με τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων δεν συνεπάγεται ότι η αγωγή αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Πράγματι, δεν αποκλείεται ένα πρόσωπο να έχει έννομο συμφέρον για την ακύρωση γάμου ακόμη και μετά τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων. Μολονότι το έννομο αυτό συμφέρον πρέπει να κριθεί βάσει της εφαρμοστέας εθνικής ρυθμίσεως, δεν υφίσταται αντιθέτως κανείς λόγος να μην επωφεληθεί ο τρίτος που άσκησε αγωγή ακυρώσεως γάμου μετά τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων από τους ενιαίους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού.

Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι αγωγή ακυρώσεως γάμου ασκηθείσα από τρίτο πρόσωπο μετά τον θάνατο του ενός εκ των συζύγων εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Όσον αφορά τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', πέμπτη και έκτη περίπτωση, του κανονισμού, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι διατάξεις αυτές αναγνωρίζουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η συνήθης διαμονή του ενάγοντος διεθνή δικαιοδοσία προκειμένου να αποφανθούν επί της λύσεως του συζυγικού δεσμού.

Συναφώς, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που θεσπίστηκαν από τον κανονισμό αποσκοπούν στη διασφάλιση των συμφερόντων των συζύγων, στη συνεκτίμηση της κινητικότητας των προσώπων, καθώς και στην προστασία των δικαιωμάτων του συζύγου που έφυγε από τη χώρα της κοινής συνήθους διαμονής.

Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι, μολονότι η αγωγή ακυρώσεως γάμου που ασκήθηκε από τρίτο πρόσωπο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, ο εν λόγω τρίτος πρέπει να δεσμεύεται από τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που έχουν θεσπιστεί υπέρ των συζύγων. Ως εκ τούτου, η έννοια του «ενάγοντος», όπως ορίζεται στον κανονισμό, δεν περιλαμβάνει άλλα πρόσωπα εκτός από τους συζύγους, οπότε οι τρίτοι δεν μπορούν να επικαλεστούν τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α', πέμπτη και έκτη περίπτωση του κανονισμού.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582